

คำสั่ง Linux ต่างๆ ที่จำเป็นใน CentOS (ตอนที่ 1)

จากบทความที่แล้วได้พูดถึง "CentOS เซิร์ฟเวอร์ทางเลือกสำหรับองค์กร" ผู้อ่านคงได้ทราบภาพรวมของระบบ CentOS Linux และเหตุผลหลักที่องค์กรจะเลือกใช้งาน รวมทั้งผู้อ่านบางท่านคงได้ทดลองติดตั้งระบบกันไปแล้ว ฉบับนี้เป็นเนื้อหาที่ต่อยอดจากฉบับที่แล้ว เป็นการแนะนำการใช้งานและแนวทางการเรียนรู้ระบบลินุกซ์ก่อนการเตรียมตัวเป็น Admin อาชีพ (สาย Open Source)

หากจะพูดกันไปแล้วในการเรียนรู้ระบบ Linux หรือ Unix ในอดีตผู้เรียนรู้ต้องมีการเรียนรู้คำสั่งการใช้งานกันมากมาย ส่วนใหญ่จะเรียนรู้ผ่านทางหน้าจอ Terminal บางคำสั่งแทบไม่ได้ใช้งานเลย ฉบับนี้ผู้เขียนจะแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ระบบลินุกซ์ 2 แนวทางด้วยกัน ทั้งการเรียนรู้การใช้งานผ่านทางคำสั่งต่างๆ และการเรียนรู้ผ่านทางหน้าเดสก์ท็อปของลินุกซ์ เอาเป็นว่าชอบทางไหนก็เลือกทางนั้นเดินครับ และตั้งใจศึกษาหาความรู้ หมั่นหา LABs เพื่อทดสอบฝีมืออย่างสม่ำเสมอ รับรองความผินคงไม่ไกลเกินที่เราจะเดินไปถึงได้ :)

แนวทางการใช้งานระบบ Linux

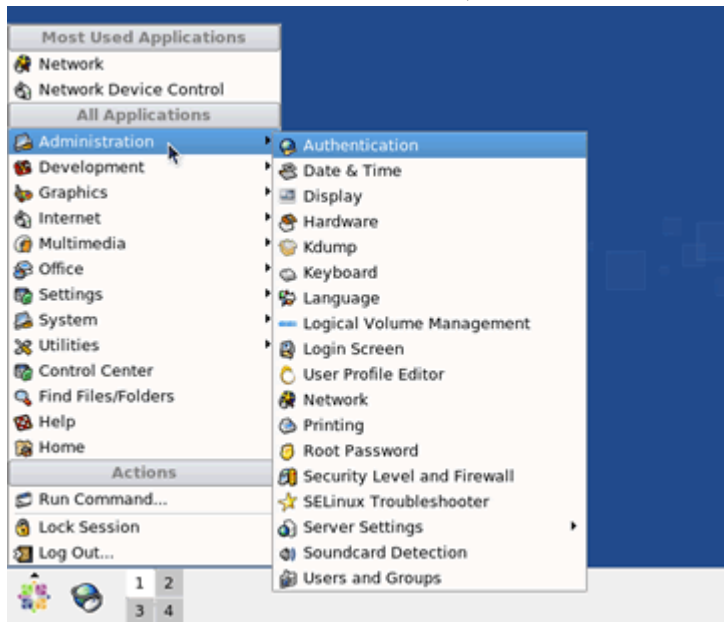
การใช้งานระบบปฏิบัติการลินุกซ์ผู้ใช้งานสามารถสั่งงานได้ 2 วิธี ด้วยกัน คือ

1. การสั่งงานผ่านทางหน้าต่าง Terminal วิธีนี้ผู้ใช้งานต้องมีการสั่งงานผ่านทางกรพิมพ์คำสั่งต่างๆ ลงไปทางแป้นพิมพ์โดยการพิมพ์คำสั่งต่างๆ ลงไป (บนระบบวินโดวส์เรียกว่า Command Line บางท่านเรียก DOS Prompt)

```
[root@host1 ~]# cat /etc/hosts
# Do not remove the following line, or various programs
# that require network functionality will fail.
127.0.0.1          host1.thainetpro.com host1 localh
st
::1               localhost6.localdomain6 localhost6
[root@host1 ~]# cat /etc/host.conf
order hosts,bind
[root@host1 ~]# ls /
44  boot  etc  lib          media  mnt  opt  root  seli
bin  dev  home  lost+found  misc  net  proc  sbin  srv
[root@host1 ~]# cat /etc/re
readahead.d/      reader.conf.d/  redhat-release
reader.conf       redhat-lsb/     resolv.conf
[root@host1 ~]# cat /etc/resolv.conf
search thainetpro.com
nameserver 203.144.207.29
nameserver 203.144.207.49
[root@host1 ~]# ~
```

หน้าต่าง Terminal

2. การใช้งานผ่านทางหน้าต่าง X Windows(บนระบบวิโดวส์เรียกว่า Desktop) โดยหน้าต่าง X Windows ของระบบลินุกซ์มีให้เลือกใช้งานหลายค่ายด้วยกัน อาทิ GNOME, KDE

หน้าต่าง X Windows

โดยในการใช้งานจริงขึ้นอยู่กับผู้ใช้งานว่านิยม หรือชอบวิธีการใช้งานด้วยวิธีใด โดยส่วนใหญ่ Admin มือมือโปรจะนิยมใช้แบบวิธีใช้งานผ่านทางหน้าต่าง Terminal

คำสั่งลินุกซ์ที่ Admin ควรทราบ

บนระบบลินุกซ์มีคำสั่งใช้งานจำนวนมาก ในที่นี้ผู้เขียนขอแนะนำการใช้งานคำสั่งเพียงบางส่วน ที่จำเป็นต่อการใช้งานเท่านั้น สำหรับบทความแนะนำในฉบับนี้น่าจะเพียงพอต่อการใช้งานในระดับต้นถึงระดับกลาง สำหรับการใช้งานในระดับที่สูงขึ้นผู้อ่านสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยการ สืบค้นข้อมูลผ่านทางเว็บ Search Engine ทั่วไป เอาเป็นว่าเพื่อไม่ให้เสียเวลา เรามาดูรายละเอียดคำสั่งบนระบบลินุกซ์ที่ Admin ควรเรียนรู้กัน

ห้องเก็บข้อมูลต่างๆ ของระบบ Linux

ไดเรกทอรี	คำอธิบาย
/	ไดเรกทอรีราก เป็นไดเรกทอรีระดับสูงสุดของลินุกซ์
/bin	เก็บคำสั่งที่ต้องการให้ผู้ใช้งาน และผู้ควบคุมระบบ (binaries)
/boot	เก็บแฟ้มที่จำเป็นในการบู๊ต
/dev	เก็บรายชื่ออุปกรณ์ (devices)
/etc	เก็บค่าคอนฟิกไฟล์ของระบบ (system configuration file)
/home	เก็บไดเรกทอรีของผู้ใช้หลังจากเราเพิ่มผู้ใช้เข้าระบบ
/lib	เก็บไฟล์ไลบรารี สำหรับชุดคำสั่งที่มีการใช้งานหลายคำสั่งร่วมกัน
/mnt	ที่เก็บข้อมูลชั่วคราวหลังการเรียกใช้งานอุปกรณ์ต่างๆ อาทิ CD-ROM, Floppy Disk, Handy Drive
/opt	ไดเรกทอรีเสริม ไว้สำหรับติดตั้งซอฟต์แวร์ทางการค้า
/proc	ไดเรกทอรีโปรเซสที่กำลังรันอยู่
/root	ไดเรกทอรีหลักของผู้ดูแลระบบ ซึ่งเข้าใช้งานโดยใช้ชื่อ root
/sbin	เก็บคำสั่งของ root
/tmp	เก็บแฟ้มชั่วคราวสำหรับผู้ใช้
/usr	ไดเรกทอรีนี้จะอ่านได้อย่างเดียว
/var	เก็บเว็บไซต์ต้องค์กร, Mailbox, Log Files ต่างๆ

คำสั่ง หน้าที่

File/Directory Basics

ls	List files
cp	Copy files
mv	Rename files
rm	Delete files
ln	Link files
cd	Change directory
pwd	Print current directory name
mkdir	Create directory
rmdir	Delete directory

File Viewing

cat	View files
less	Page trough files
head	View file beginning
tail	View files ending
nl	Number lines
od	View binary files
xxd	View binary files
gv	View Postscript/PDF files
xdvi	View TeX DVI files

File Creation and Editing

emacs	Text editor
-------	-------------

รายละเอียด

แสดงรายชื่อไฟล์และไดเรกทอรี
 สำเนาไฟล์
 เปลี่ยนชื่อไฟล์
 ลบไฟล์
 สร้างไฟล์เชื่อมโยง
 ย้ายไปยังไดเรกทอรีที่ต้องการ
 แสดงชื่อไดเรกทอรีปัจจุบัน
 สร้างไดเรกทอรีใหม่
 ลบไดเรกทอรี (ที่ว่างเปล่าเท่านั้น)

ดูเนื้อหาของ text file
 เลื่อนดูเนื้อหาของไฟล์
 แสดงส่วนต้นของไฟล์
 แสดงส่วนท้ายของไฟล์
 แสดงหมายเลขบรรทัด
 แสดงเนื้อหาในไฟล์ไบนารี
 แสดงเนื้อหาในไฟล์ไบนารี
 แสดงไฟล์แบบโพสต์สคริปต์หรือ PDF
 แสดงไฟล์รูปแบบ TeX

โปรแกรมแก้ไขข้อความของ GNU

vim	Text editor
umask	Set default file protections
soffice	Edit Word/Excel/PowerPoint docs
abiword	Edit Word documents
gnumeric	Edit Excel documents

File Properties

stat	Display file attributes
wc	Count bytes/words/lines
du	Measure disk usage
file	Identify file types
touch	Change file timestamps
chown	Change file owner
chgrp	Change file group
chmod	Change file protections
chattr	Change advanced file attributes
lsattr	List advanced file attributes

File Location

find	Locate files
slocate	Locate files via index
which	Locate commands
whereis	Locate standard files

File Text Manipulation

grep	Search text for matching lines
cut	Extract columns
paste	Append columns
tr	Translate characters
sort	Sort lines
uniq	Locate identical lines
tee	Copy stdin to file and to stdout simultaneously

File Compression

gzip	Compress files (GNU Zip)
Compress	Compress files (Unix)
bzip2	Compress files (BZip2)
zip	Compress files (Windows Zip)

File Comparison

diff	Compare files line by line
comm	Compare sorted files
cmp	Compare files byte by byte
md5sum	Compute Checksums

Disks and Filesystems

df	Show free disk space
mount	Make a disk accessible
fsck	Check a disk for errors
sync	Flush disk caches

Backups and Remote Storage

mt	Control a tape drive
dump	Back up a disk
restore	Restore a dump
tar	Read/write type archives

โปรแกรมแก้ไขข้อความที่ปรับปรุงจาก vi
แสดง/กำหนดค่าสำหรับค่านวนค่า permission mode
แก้ไขไฟล์เอกสาร Word/Excel/PowerPoint
แก้ไขเอกสาร Word
แก้ไขเอกสาร Excel

แสดงสถานะ/สถิติ/คุณลักษณะของไฟล์
นับจำนวนอักขระ คำ บรรทัด
แสดงปริมาณการใช้เนื้อที่ไดเรกทอรี
แสดงชนิดของไฟล์
เปลี่ยนค่าเวลาของไฟล์
เปลี่ยนชื่อเจ้าของไฟล์
เปลี่ยนชื่อกลุ่มเจ้าของไฟล์
เปลี่ยนระดับการป้องกันไฟล์
เปลี่ยนคุณลักษณะของไฟล์ในขั้นสูง
แสดงคุณลักษณะของไฟล์ในขั้นสูง

ค้นหาตำแหน่งของไฟล์
ค้นหาตำแหน่งของไฟล์ด้วยฐานข้อมูลดัชนี
ค้นหาคำสั่ง
ค้นหาไฟล์มาตรฐาน

ค้นหาข้อความในระดับบรรทัด
คัดแยกค่าโดยระบุตำแหน่ง
เชื่อมต่อไฟล์ในแนวระนาบ
แปลงข้อความ
จัดเรียงข้อความระดับบรรทัด
รวมบรรทัดที่เหมือนกัน
สำเนาข้อความออกจากไฟล์และ stdout พร้อมๆ กัน

บีบอัดไฟล์ให้เป็น .gz
บีบอัดไฟล์แบบมาตรฐาน Unix
บีบอัดไฟล์ให้เป็น .bz2
บีบอัดไฟล์สำหรับ WinZip

เปรียบเทียบไฟล์ในระดับบรรทัด
เปรียบเทียบไฟล์ที่ผ่านการเรียงข้อมูลมาแล้ว
เปรียบเทียบไฟล์ระดับไบนารี
คำนวณหาค่า md5 ของไฟล์

รายงานขนาดดิสก์ที่เหลืออยู่
เชื่อมต่ออุปกรณ์จัดเก็บข้อมูลเข้าสู่ระบบ
ตรวจสอบแก้ไขความผิดปกติของเนื้อที่ดิสก์
เขียนข้อมูลในแคชกลับคืนสู่ดิสก์

ควบคุมเทป
สำรองข้อมูลจากดิสก์
นำข้อมูลที่สำรองไว้กลับคืนที่เดิม
จัดเก็บไฟล์ให้รวมกันไว้ทีเดียว

cdrecord Burn a CD
rsync Mirror a set of files

Printing

lpr Print files
lpq View print queue
lprm Remove print jobs

Spelling Operations

look Look up spelling
aspell Check spelling interactively
spell Check spelling in batch

Processes

ps List all processes
w List users' processes
uptime View the system load
top Monitor processes
xload Monitor system load
free Display free memory
kill Terminate processes
nice Set process priorities
renice Change process priorities

Scheduling Jobs

sleep Wait for some time
watch Run programs at set intervals
at Schedule a job
crontab Schedule repeated jobs

Hosts

uname Print system information
hostname Print the system's hostname
ifconfig Set/display network information
host Look up DNS
whois Lookup domain registrants
ping Check if host is reachable
traceroute View network path to a host

Networking

ssh Securely log into remote hosts
telnet Log into remote hosts
scp Securely copy files between hosts
stfp Securely copy files between hosts
ftp Copy files between hosts
evolution GUI email client
mutt Text-based email client
mail Minimal email client
mozilla Web browser
lynx Text-only web browser
wget Retrieve web pages to disk
slrn Read Usenet news
gaim Instant messaging/IRC
talk Linux/Unix chat
write Send messages to a terminal

เขียนไฟล์ลงสู่แผ่นซีดี
สำรองข้อมูลระหว่างโฮสต์

ส่งไฟล์ไปพิมพ์ที่เครื่องพิมพ์
เปิดดูลำดับงานพิมพ์ที่ค้างอยู่
ยกเลิกงานพิมพ์ที่ค้างอยู่

เปิดสารบัญคำศัพท์
ตรวจสอบค่าสะกดว่าถูกต้องหรือไม่
ตรวจสอบค่าถูกผิดในไฟล์จำนวนมาก

แสดงโปรเซสทั้งหมด
แสดงรายชื่อยูสเซอร์ที่กำลังใช้งานโปรเซส
แสดงปริมาณภาระของระบบ
แสดงข้อมูลเกี่ยวกับโปรเซสแบบต่อเนื่อง
แสดงภาระของระบบในรูปแบบกราฟฟิก
แสดงปริมาณหน่วยความจำประเภทต่างๆในปัจจุบัน
ส่งรหัสควบคุมไปยังโปรเซส
ตั้งค่าระดับความสำคัญให้โปรเซส
ปรับระดับความสำคัญของโปรเซส

หน่วงเวลา
รันโปรแกรมซ้ำในระยะเวลาที่กำหนด
ตั้งเวลารันกลุ่มคำสั่ง
ตั้งเวลารันคำสั่งเป็นรอบเวลาที่กำหนด

แสดงรายละเอียดของระบบปฏิบัติการ
แสดง/กำหนดชื่อโฮสต์
แสดง/กำหนดค่าเกี่ยวกับเครือข่าย
สืบค้นชื่อและไอพีของโฮสต์ในระบบ DNS
สืบค้นข้อมูลการจดทะเบียนโดเมน
ทดสอบการตอบสนองของโฮสต์ปลายทาง
ตรวจสอบเส้นทางไปสู่อุปกรณ์ปลายทาง

เข้าสู่โฮสต์จากระยะไกล (มีการเข้ารหัสข้อมูล)
เข้าสู่โฮสต์จากระยะไกล(ไม่มีการเข้ารหัส)
สำเนาไฟล์ระหว่างโฮสต์(มีการเข้ารหัสข้อมูล)
บริการโอนถ่ายไฟล์ระหว่างโฮสต์(มีการเข้ารหัสข้อมูล)
บริการโอนถ่ายไฟล์ระหว่างโฮสต์(ไม่มีการเข้ารหัสข้อมูล)
โปรแกรมใช้งานอีเมลแบบกราฟฟิก
โปรแกรมใช้งานอีเมลแบบ text
คำสั่งรับส่งอีเมลขนาดเล็กมาก
โปรแกรมเว็บเบราว์เซอร์แบบกราฟฟิก
โปรแกรมเว็บเบราว์เซอร์แบบ text
ดาวน์โหลดข้อมูลเว็บมาสู่ดิสก์
อ่านข่าวใน usenet
โปรแกรมรับส่งข้อความ
คำสั่งรับส่งข้อความโต้ตอบ
คำสั่งส่งข้อความไปยังจอภาพอื่น

mesg Prohibit talk/write

เปิด/ปิดการรับข้อความจากคำสั่ง write

Audio and Video

grip Play CDs and rip MP3s

เล่นแผ่นซีดีเพลงและแปลงเป็นไฟล์ MP3

xmms Play audio files

เล่นไฟล์เสียงชนิดต่างๆ

cdparanoia Rip audio

แปลงแทร็กเพลงให้เป็นไฟล์

audacity Edit audio

ปรับแต่ง/แก้ไขไฟล์เสียง

xcdroast Burn CDs

บันทึกข้อมูล/แทร็กเสียงลงแผ่นซีดี

★ 1 Users Found This Useful

Related Articles

📄 วิธีการแบ่ง Partition Server แบบง่าย ๆ

สำหรับท่านที่เช่า vps กับเราบางคนสงสัยว่าทำไมให้ Drive C: มาอันเดียว เรามีวิธีแบ่ง...

📄 วิธีการติดตั้ง FTP Server (FileZilla)

โดยปกติแล้วถ้าเราใช้ Windows Server นั้นจะมีโปรแกรม FTP Server มาให้อยู่แล้วนะครับ...

📄 วิธีเปลี่ยน Password Remote เข้า Server

สำหรับคนที่ต้องการจะเปลี่ยนรหัสผ่านในการ Remote เข้า Windows Server 2008 เรามีวิธีทำง่าย ๆ...

📄 วิธีติดตั้ง .NET Framework 3.5 บน Windows Server 2008 R2

เคยไหม!? ทำไมติดตั้ง .NET Framework 3.5 บน Windows Server 2008 R2 ไม่ได้...

📄 วิธีใช้งาน Remote Desktop Connection

1.คลิกที่ Start Menu > All Programs > Accessories > Remote Desktop Connection หรือ Start...

